

در سعادته یکی پوسته خانه قارشوسند
دائرة مخصوصه در محل اراره:

مشرط القیام

دین، فلسفه، ادبیات، حقوق و علوم دین باحث هفته لق رساله در

مسلك كنزه موافق آثار جدیده مع المنونیه قبول اولنور
درج ایدیلین آثار اعاده اولنار

اضطار:

مؤسسلری: ابوالعلا زین العابدین - ح. اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی:

۱۱ نموز ۳۲۴

در سعادته نسخه سی ۵۰ پاره در

قیرطه دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر.

در سعادته پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدلی اخذ اولنور.

سنه لکی	الق ایلی	در سعادته
۳۵	۶۵	ولایاتده
۵۰	۹۰	ممالک اجنبیهده
۵۵	۱۰۰	غروشدر.

عدد: ۴

۳۲۶ شعبان ۲۱ پنجشنبه ۴ ایلول ۳۲۴

برنجی سنه

فلان قادیان شویله بر سیاره کشف ایتش، یاخود فن میقروبی اوزرینه شویله مطالعانده بولنش، یاخود فلان دارالفنونه تشریح او قودیورمش کبی بر سوز طویارسه ق او قادیانی علی رؤس الاشهاد کمال ایلده دکل، بالعکس نقصان ایلده، طبیعت قارشوی عصیان ایلده، وظیفه سی خارجه خروچ ایلده اتمام ایتک، همچنسلرینی اوکا امتثالدن تحذیر ایتمکدر.

محمد عاکف

مواعظ

مقرری: مناستری اسماعیل حق افندی حضرتلری
محرری: سیروزلی ح. اشرف ادیب

درس: ۴۷ ۲۴ تموز ۳۲۴

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم . بسم الله الرحمن الرحیم .

[إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا .]

[ان الله] علی تحقیق الله، الوهیت و وحدانیت بیلیککزه، معبود اتخاذ ایتدیکیکزه رب ذوالجلالکزه [یا مسرکم] سره، جمله کزه امر و فرمان بیورور . نهی ؟ - اساس اوله حق شیر، بتون اوامر الهیه داخلدر بوراده - [ان تؤدوا الامانات الی اهلها .] امانتلی اهلنه تأدییه ایتکی . الله، یونی امر و فرمان بیورور .

[الامانات] جمع صیغه سیله ایراد بیورلش . جمع محلی بلام استغراق . عموم افاده ایدر . [یا مسرکم] خطابیه ده خطاب عام . انک ایچون مفسرین کرام دیورلر :

[هذا خطاب عام ، یعم کل واحد من المكلفین ، والامانات جمع الحقوق المتعلقة بذمهم من حقوق الله تعالى وحقوق العباد قولیه اوفعلیه او اعتقادیة وعموم الخطاب لاینافی خصوص السبب وقد روی ما یدل علی العموم عن ابن عباس رضی الله عنهما وغیره من اکابر الصحابة والتابعین والیه ذهب الاکثرون من المتأخرین . وعن زید بن اسلم رح واختاره الجبائی وغیره ان هذا خطاب لولاة الامر ان يقوموا برعاية الرعية ويحملوهم علی مقتضى الدين والشریعة . وعدوا من ذلك تولیة المناصب مستحقها]

بو خطاب الهی ، بتون مکلفینه .. کوچک ، بیوک بتون افراد بشریه در . جمله سنه توجه ایدیور . آیت جلیله دن مستبان اولان بودر . انک کوچوکندن انک بیوکنه قدره ، بتون افراده بو خطاب شاملدر . صوکرا امانتله ندر ؟ بتون ذممه تعلق ایدن حقوق ، وظائف .

کلدیکی زمان آینه وجدانی جیع صوردن خالی ، بتون شوائب اخلا قیده دن ، معایب نفسیه دن آزاده اولدیگی کبی کندیسنه عرض اولنان هر درلو صورتی هیئت اصلیه سیله تلقی قابلیت حائزدر .

بوندن بشته اوصورک هر برینک بر طاقم آثاری، لوازمی واردرکه بونلر سن شباه کلن چوجفک وجدانی اوزرنده اجرای نفوذ ایدرله، چوجنی بالاخیار ایستدکری، اونک ایچون حاصر لادقلری طرفه طوغری سوروکلیوب کوتورلر . ایشته شجاعت و جرات ، بخل و سماحت ، بشاشت و خشونت کبی انسانلرده کوریلن دهاسائر برچوق فضیلتلر ، نقیصه لر اونلرک هر شیدن خالی الذهن بولندقلری دور طفولیتلرنده دماغلرنده ارتسام ایدن صورک آتازندن بشته برشی دکلددر . یا بابالرندن قالان مالی حسن اداره ایده مین میراث یدبلره آجیبان، نظر تأملله باقان خلق ایچون تربیه اولاد قواعدندن بی خبر جاهل والده لره عین نظرله باقق ده طوغری دکلیدر ؟ حال بوکه دوشونلسه اسراف اولنان برمال عظیم ایلده معنوی برمونه محکوم ایدیلن روح کریم آرمنده نه بیوک فرق واردر !

ایشته آلدینی تربیه نک فناغندن اوچوق بویودیکی زمان بی نوعک باشنه ایسترایسته من بر بلا اوله حق ، اخوان ملتی ایچون بر مصیبت کسبیه جک ؛ یاخود هیچ اولمازسه منسوب اولدیگی قومنه بر فائده سی طوقونایه جق ؛ وجودینک ذره قدر اهمیت اولمایه جق . حال بوکه اگر او آدم مساعده طالع مظهر اوله یدی ده چوجککن مواهب فطریه سی لایقیه پرورشیاپ ایدر جک ، ملکات عقلیه سی ، روحیه سی رهین فیض و انبساط ایدر سیله جک بر والده اننه دوشه یدی بویودیکی زمان امتلرک مدار سعادت اولان ، اونلری جلائل عزیم و همیله اوج عظمته اعلا ایدن بخیاران افراددن بری اوله جقدی .

عجبا بر زمان کله جکمی که ناس بو حقیقت جلیله بی ادراک ایتسون ده آرتق بو عظیم مسئولیتی والده لرک عهده سنه برافسون ؟ عجبا بر وقت اوله جقمی که فن تربیه ملکات روحیه نک طرز تربیه سیله ایجابنده او ملکات وسائط معقوله دائره سنده تعدیل و اصلاحی ، الحاصل روحه عائد عامومک قسم اعظمی محیط اولدیگی ایچون بونک اوله برایی آیده اوکره نیله سیله جک فنون بسیطه دن اولمدینی عموم طرفندن آکلاشلسون ؟ عجبا او کون کوریه جکمی که فن تربیه نک تناس ایتدیکی علومک بو قدر واسع ، متشنت مباحثی، فروعی وارکن دماغه مثلثات مستویه حساباته ، ریاضیات عالیه مسائلنه ، قلورک مولد الجموضه دن اصول تقریقته یر قالمایه جنی ؛ اولسه اولسه بریکلردن انجق بر فکر اجمالی ایدنک قابل اوله سیله جکی پیش انظارده عیاناً تجلی ایتسون ؟

ایشته قادیانک وظیفه سی ، نوعنه خاص اولان کالی بودر . اوله ایه بزه لازم اولان قادیانلرک بو نقطه کاله یا قلاشملری ، حدود وظیفه لر داخلنه کیرملری ایچون ممکن اولانی یا قی ، بو وظیفه دن اوزاقلاشملرینی موجب نه کبی اسباب وارسه اونلری بسبتون ازاله سنه یاخود هیچ اولمازسه توسعنه میدان ویرمکسزین اولدیگی برده تحدیدینه چالیشمی لازم کلن بر مرض اجتماعی صورتنده تلقی ایتک ؛ نه زمان

محقق در . دیگر بر حدیثی که حضرت پیغمبر افندمن نه بیور مشلر ؟
جامع الصغیرده بو حدیث یازیلی در :

[أَيْمًا وَالِ وَلِيَّ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي فَلَمْ يَنْصَحْ لَهُمْ وَيَجْتَهِدْ لَهُمْ
كَنْصِيحَتِهِ وَجَهْدِهِ لِنَفْسِهِ كَبَهُ اللَّهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ]

هر هانکی بروالی ... یعنی ولایت اموری حائز کیمسلر . علی مراتبهم
ایش باشندده بولونان ذوات . والی دیمک ، اکثریا حاکم دیمک در .
سلطانده شمولی وار . بتون آمرلر . امت اوزرینه بر نوع صلاحیتی
حائز اولانلر ... هر هانکی بروالی کندیسنه اتم امورندن بر شیء تولیه
قیلنیده آنلر حقنده خیرخواهانه و خالصانه خدمت ایتمز ، نفسی ایچون
چالشیدنی ، کندی منافعی محافظه جیهه جهد و اقدام ایتدیک قدر آنلر
ایچون چاشماز ، اهتمامی طاور انازسه جناب حق یوم قیامتده اونی
یوزی اوزرینه سوروته رک نار حیمه القا ایتدیره جکدر .

دیگر حدیث شریفدهده شویله بیورلشدنر : [أَيْمًا رَجُلٌ اسْتَعْمَلَ
رَجُلًا عَلَى عَشْرَةِ أَنْفُسٍ عَلِمَ أَنَّ فِيهِمْ أَفْضَلَ مِنْهُ فَقَدْ غَشَّ اللَّهَ وَغَشَّ
رَسُولَهُ وَغَشَّ الْمُسْلِمِينَ] هر هانکی برکشی ، بر شخص آخر بر آدمی
برایشده قولانیرسه . اون نفری مثلاً تسلیم ایدر ، برایش اوزرینه بر آدمی
استعمال ایدر . حالبوکه بیورکه او اون کشی ایچنده ده ایدی وار .
اونک فوقنده ، اوندن افضل ، اوندن درایتلی ، اوندن امین ، اوندن
دها اهل وارکن اویله دون کیمسلره تفویض امورایدرسه [فقد غش الله]
اولا الهه ، [وغش رسوله] ثانیاً رسول اکرمه ، [وغش المسلمين]
ثالثاً بتون جاءت مسلمینه ، بتون احاد ملتة غش ، خدعه و خائنک ایتمز
اولور . [من غشنا فليس منا] دیه حدیث واردر . هر کیم بزه ، یعنی الهه
ویغمبره قارشى غش ایدر ، خیانت ایدر ، کندی منفعتنه کوره حرکت
ایلرسه بزدن دکدر .

صوکره الله نه بیورور ؟ دهانه بی فرمان بیورور ؟ [واذا حکمتکم
بین الناس ان تحکموا بالعدل] سزدر ناس بیننده حکم ایدر جککمز وقت ...
مؤمن ، غیر مؤمن ، بتون افراد تبعه حقنده بر حکمه تصدی ایدر جککمز
وقت خاطر و توصیه باقایت . [ان تحکموا بالعدل] عدالتله ، حقانیتله حکم
ایدک . هیچ کیمسه بی دیندنطولای مستثنای بر معامله به تابع طوعیک . توصیه به ،
اغراض نفسانیه قایلایک . حق ، حقددر . حقلی به حقلی ، حقسزم
حقسز دیمک ! ..

باقی فصل بر ترتیب اوزره اوامر الهیه فرمان بیوریلور . اولاً
کندی نفسکده امانتی ادا ایت ، کندی نفسکده عا ، حقوقی کوزت ؟
اوزریکزده کیمک حق وارسه .. کک اللهک ، کک انسانلرک .. سوزله
ایشله ، اعتقادله .. هر نهیه دائر ذمتک تعلق ایدن حقوق و وظائف
وارسه یرینه کتیر ! .. آندن صوکره ناسک حققرینی کوزت ! ..
بر انسان کندی ذمتته تعلق ایدن حقوقی ایفا ایتزسه ، ظلمه
جرات ایدرسه ناس بیننده عدالتله حکمی قایدرمی ؟ اولاً نفسنه ظالم .
حقوق ناسی غضب ایدر . امانت الله نه در ، بیلیور . بویله بر

کک الله قارشى بورجلی اولدیمز وظائف دینه . تکلیفات سبحانیه ..
کک ناسک حقوقنه عا و وظائف ... بو حقوقده نوع ، نوع . قولیه
اولسون ، فعلیه اولسون ، اعتقادیه اولسون ... جمله سنه شامل در .
بونک تفصیلی ایلری به بر اقیورز . بویکی آیت کریمه بر قاج درس
اوله حق در .

صوکره دیورلرکه : ایشه بو خطاب ، عمومی در . خصوص سبب
عموم حکمه مانع دکدر . سبب نزوانی بیان ایدر جککمز . بونکله برابر
ینه کافه مفسرین بو آیت کریمه نک عمومیتنه قائل اولور .
اول باول شان نزول دلالتله آیت کریمه بیوکره توجه ایدیلور .
ولات امره ، یعنی ناسک اوزرنده اداره امور و تصرفاته تعیین اولونان ،
نصب ایدیلن نه قدر اولی الامر وارسه ، ولو اون کشی به امری
چکه جک بری اولسون ... جمله سی داخل در .

نه بی امر ایدیلور رب العالمین ؟ .. رعایانک حقوقی محافظه ایتسونلر .
زیر حکومتده داخل مسلم ، غیر مسلم بتون ناسک حقوقی شریعت
محکمیه حکمنجه ، دینن مقتضاسنجه محافظه به چالشسونلر ، ناسی دائماً
سلامته ، سعادتیه سوق ایتسونلر .

عدالت و مرجله ، قانون الهی موجبجه دائماً کندیلرینه حسن
معامله ایتکی ، هر درلو تهله که دن اسیرککی فرمان بیورور ، [وعدوا
من ذلك توليته المناصب مستحقیها]

(روح المعانی) تفسیری : — مفسرلر نه بی درج ایتملر در آیرجه ؟
دیور . هر منصبی مستحقنه ، هر بر امری اهلنه تفویض ایتلی . امور
حکومتده تصرف ، دائماً اهلیت و اقتدار اوزرینه اوله حق . حسن
اخلاق صاحبیلرینه تفویض اولنه حق . خلافه حرکت دنیا و آخرتده
هوجب مسؤولیت در .

نصل که بر حدیث شریفده بوکا دلالت ایدر . سؤال ایتدیلر
سلطان انبیایه : — یا رسول الله ! قیامت نه زمان قویار عجبا ؟ .. نه
بیور دیلر ؟ صحیح بخارینک کتاب علمنده باش طرفنده یازیلی : [اذا
ضیعت الامانة فانظر الساعة] قیامتی شیمیدین دوشونمیک ، بنم زمانده ،
خلفای راشدین زماننده قویار . صوکره خیل دورلر کچر .

قیامتکده انواعی وار . دنیادهده قیامت قویار . اوقتلهلر ،
اوتلهلر ، او مصائب عمومیه ، بر قومک بردنبره ، بر آن ایچنده
اضمحلالی ، بردواتک — عیاذاً بالله — انقراضی ... بونلر هب قیامتدر .
رسول اکرم افندمن بیورردی که : — [اذا ضیعت الامانة فانظر
الساعة] نه وقت تضییع امانت ایدیلر ، امانته خیانت اولنورسه .
تعبیردن بلکه برشی اکلایه مدیکز ؟ ..

صوکره تفسیر بیور دیلر : — [اذا وسد الامر الى غیر اهله فانظر
الساعة] نه زمان امر اداره اهلی اولمیان کیمسلره تفویض اولنورسه ،
اداره مصالح امت نا اهلره ، امنیت ایدیلر میه جک کیمسلره تودیع
اولنورسه قیامتی بکله یک .

بو جهته مفسرین کرام آیت کریمه نک تفسیرینه درج ایتدیلر که
امانتک بیوکی بودر . حقیقه بویله در . نیجه احادیث شریفه ایله بو ،

کیسه که نفسنه مرحق یوق ، نفسی اصلاح و تربیه غیر ایتمه مش... بویله بر آدم ، ناس بیننده کی حقوق طایر می ؟

ظالمه ظالم ، مظلومه مظلوم مسک دیمک ، ایکنجی درجه ده بروظیفه . بر کیسه که کندی نفسنه ظالم در ، انسانلر آره سنده کی حقوق نصل کوزته جک ؟.. ظلمت ایچنده قالمش بر قلبدن نور عدالت بکله نیر می ؟.. حقیقه بویله در . [الظلم ظلمات یوم القيامة] ظلم ، قیامت کونده ظلمات در . الجزاء من جنس العمل در . نور عدالت کوزینه کیرمه مش . ظلمت نفسه ، ظلمات شیطانیه قایلش . قلبی قارار مش . کوزی اطرافی کورمن اولمش . هیچ کیسه نیک موجودیتی بیله کورمن . هر کسی ککندینه اسیر ظن ایدر . او درجه بورومش غفلت ، جهالت . که معاذ الله . بویله کیسه ذاتاً دنیاده ظلمت ایچنده . آخرت ایسه [یوم تبی السرائر] در . او ظلمت اوراده تماماً استیلا ایده جک . ظالمی نور سلامتدن محروم براقه جق . قیامتده ظلماتده قاله جق ظالملر . زیرا ظلمات ایچنده یاشادیلر . ظلماته کرفتار اوله جقتلر . (اُولَیْـَٔوْهُمْ الظَّالِمَاتُ يُخْرِجُوْنَهُمْ مِنَ النُّوْرِ اِلَى الظُّلُمَاتِ)

سوره شوراده بش التی آیت کریمه وار ، ظالملرک حافی تصویر ایدیور . یک دهشتلی در . نه درلو فلاکتلر کوره جکلر ، نه مدهش مصائبه دوچار اوله جقتلر . امتک انتقامنه کرفتار اوله جقتلر ... کله جک درسلمزده بیان ایده جکز . [والذین استجابوا لربهم واقاموا الصلاة وامرهم شورى بينهم ومما رزقناهم ينفقون . والذین اذا اصابهم البغي هم ينتصرون . وجزاء سيئة سيئة مثلها فمن عفا واصلح فاجره على الله انه لا يحب الظالمين . ولن انتصر بعد ظلمه فاولئك ما عليهم من سبيل . انما السبيل على الذین یظلمون الناس ویبغون فی الارض بغير الحق اولئک لهم عذاب الیم .]

نه بیوک اساسلردر . قرآن عظیم الشان هیچ برشیئی نقصان براقامش . هر درلو هدایت وسلامتی کوسترمشدر .

اوله مظلوم ، مظلوم دورمق ، هر درلو حقوقدن محروم ، مسکینانه یاشامق ... مقتضای شریعت دکل . کچن هفته حدیث شریفده وارد کی حکایه سیله تصویر ایدلمشدی . ایشته آیات قرآنیه ارشاد ایدر : [والذین اذا اصابهم البغي هم ينتصرون .] مؤمنلره اوله بر فئالق ایدیلنجه ، بنی اولونجه ، تجاوز ایدیلنجه مسکین ، ذلیل طور مازلر . حققرینی ایستلر . انتصار ایدرلر . انتقام آلیرلر . عدالته صیغنیلر . اگر اوله مسکین مسکین طور ورلرسه ، هر درلو مظالمه بیون اگرلرسه ، عدالتی اجرایه قالمشمازلرسه ... الله اوله مؤمنلری سومز .

انتصار ، انتقام ... امانقدر انتقام ؟.. ینه تجاوز ایتمه ملی . ینه عدالت دائره سنده حق برینه کتیر ملی . زیرا « ظالمدن حتمی آلهیم » دیر کن ، کندیک ظالم اولورسک . ینه شریعت حکمنه راضی اولمی . عدالت الهیه نه انجالاتمی . اونک ایچون : [وجزاء سيئة سيئة مثلها] بیور وایور ، هر برسیئه نیک جزای کندی نه کوره تعیین اولنش . ایلری واریلیرسه صوکر حق صاحبی کندیسی ظالم اولور . [وجزاء سيئة سيئة مثلها فمن عفا واصلح فاجره على الله]

انه لا يحب الظالمين . ولن انتصر بعد ظلمه فاولئك ما عليهم من سبيل . حقنی آرایان مظلوملر ایچون هیچ کیسه برشی دیه من . علیه نه تجاوز اوله ماز . انجق کیلره قارشیدر مقهوریت ؟

[انما السبيل على الذین یظلمون الناس ویبغون فی الارض بغير الحق اولئک لهم عذاب الیم] انجق لمن ومقهوریت ، ذلت ومسکنت ، هر دورلو فلاکت ، بیک دورلو وخامت کیلره در ؟ اول کیسه لره در که ناسه ظلم ایدرلر ، بنی ایدرلر ، تجبر ایدرلر . هرشیئی کندیلرینه حصر ایدرلر . ناسک نه مالنه ، نه عرضنه ، نه حقوقنه هیچ بر اهمیت ویرمن . نه قدر فرصت کچرسه الله ، او درجه تجاوز ایدر . قانی آمر . یورکنی یارالار . امتی مفلس درجه سنده براقیر . مسکنت حالنده صیغلاتیر . هرشیئه جرأت ایدر .

[اولئک لهم عذاب الیم] بونلر ، بوملر بر ازل الیهدن قورقسونلر . هیچ بروقت استدر اچنه ، مکرینه امین اولماسونلر . زیرا اللهک عذاب الیمی قطعیدر . همان یتشیر چانار . اوج شی وار ، جزاسی دها دنیاده ابریشیر . آخرته قالماز . آز زمانده باشنه دهشتلی فلاکت ، دهشتلی عذاب یتشیر :

برنجیسی : مکر ایدنلر . حیلله ، خدعه ، منافقلاق ، هر درلو افتراء ، بهتان ... جله سی مکرده داخلدر ، بونلرک دنیاده دها جزاسی کورولور . [ولا یحقی المکر السیئ الا باعله]

ایکنجیسی : بنی ایدن ، ظلم ایدنلر . [یاایها الناس انما بغیکم علی انفسکم] او چنجیسی : امانته خیانتک ایدنلر . [یختانون انفسهم ان الله لا یحب من کان خوانا اثیما]

بونلرک جزاسی یالکز آخرتده دکل ، دنیاده ده کوستر الله . فلاکت ویرر ، بلا ویرر . درلو درلو مصیبتلره دوچار ایدر . عدالت الهیه یه چارپیلیر . آغلانیدی افراد ملت قارشی کندی یوزقات آغلانمغه مجبور اولور . دو کدوردیکی یاشلردن بیک قات زیاده یاش دو ککه محکوم اولور !.. لکن نه فائده ؟.. انتباه لازم انتباه . بو او کزده جریان ایدن وقایعدن هپ عبرت المالی یز . تاریخلر ، وقایع ماضیه ... هپ عبرت دره کیسه نیک یانه ایتدیکی قالماز .

قرآن عظیم الشانده اوله بیور وایور : [ولا تحسبن الله غافلاً عما یعمل الظالمون . انما یؤخرهم لیوم تشخص فیهِ الابصار .] الهی غافل ظن ایتیک . ظالملرک ایشلدیکندن بی خبر صانایک . « نیچین همان چارپناز جزایه ؟.. » دیه تلاش کوسترمیک . [انما یؤخرهم لیوم تشخص فیهِ الابصار] اوله بر کون ایچون تأخیر ایدر که او کونده حیرت لرندن کوزلری دیکلر ، قالیر .

— هانکی کون او ؟

او ، بللی دکل . بعضاً او یوم مدهش دنیاده ده کلیر . نصل که کوردک . بو کون نائل اولدیغمن حریت بزه ندر ، نه بیوک حقیقتلر کوستردی . ظالملر جزالری بولمغه باشلادی . یانیق یورکلر فرح بولمغه یوز طوتدی . بتون عباد الهی سلامتیه ایصال شاهراهی آچیلدی . عدالت اساسلری قورولدی . قانون اساسیده بر حکم یوق که

عو اولدینمز کوندر . اودقیقه هرج و مرج اولور دنیا . اودقیقه اجنبی دوتملری یتیشیر . نه حریت قالیر ، نه سعادت . آنک ایچون پک اعتدال ایله حرکت ایدک . بوجهته اعتدالی جله کزه ، بالخاصه طلبه علوم اولادلر مه توصیه ایدرم . زیرا دشمنلر من پک چوقدر . کرک داخلده ، کرک خارجه . او اوتوز ایکی سنه ملعتله قاتملرلشن قلبلر بوکون بتون غیظ و تهورلریله کلب عقور کبی اطرافه صالدرمقدن چکمنزلر . یاصوکر بعض حکومتلر بویولده تسویلاتدن کری قالمزلر . هر درلو فتنه چیقارمغه چالیشیورلر . معاذ الله اهلیمزک برجاهلانه حرکتلری ایشی آلت اوست ایدر . دشمنلر او یله حیللر قوریورلر ، او یله تسویلات القا ایدیورلر که حیرت !.. هرکسک مزاجنه کوره لاقیردیلر :

— برطاقم تربیه سزار ککلو وقادینلر پک سربست داویرانیورلر . لاابالیانه حرکت ایدیورلر شوراده شونی یاییورلر ، بوراده بونی یاییورلر ... صایقله توکمنز . صد هزار تأسف اولونور ، بونلر ای شی دکل . یار واغیارک لعنتنی دعوت ایدیور . فقط ذاتاً بودرلو فناقلر اولمازد کلدی ، افندی ! لکن شیدی میدانه چیقیور . پک اعلا ایشته . مؤمنله منافق بللی اولسون . اولدن صاقنه جق آدملری بیله میوردق . شیدی اوکره نیورز . بومقوله لر : « آرتق هرکس حر اولدی » دیورلر . اوت ! لکن حریتک غایه سی وار . محدودیتی وار . هر درلو منکراتی علناً ایشلیک مقتضای حریت دکلدی . آداب عمومی وار ، وظائف دینی وار . حریت بودائر ایله مقیددر . یوقسه هرکس ایستدیکنی یاغنه قالدیشورسه دنیا هرج و مرج اولور . امین اولوک هر شی یولنه کیره جک . قاریشیق زماننده دائماً بویله یولسزقلر اولور . لکن بونلر شر جزئی در . بزشر کلی دن کندمزی قورتاردق . اوتوز ایکی سنه دنبری بویونمز آتیلان زنجیر اسارتی تیره رق صاحبیلرینک یوزینه فیلاتدق . بواسارتدن قورتولدق . بو ، بیوک نعمت ، بیوک موفقیت در . خیر کلی اختیار اولور . شیدی داخل و خارجاً بزه حسن ظن واعتماد اوله جق . سائر ملتلر کبی حقوقه مالک اوله جغز . اتحاد سایه سننده ترقی ایدمجه کز . سلامت بوله جغز . برمدت بویله حالله قاتلانق مجبوری . تعصب زمانی دکلدی شیدی . اواسکی زمانلرده کی قوت یوق بزد . علوم و معارف ، هر درلو ترقیات ، بتون حکومتلری کوکله قدر چیقارمش . بزیسه اونسبتده حضیض سافله دوشمشز . چونکه دائماً او یوله سوق ایتدیلر . نه صنعت قالدی ، نه فنون . نه اخلاق قالدی ، نه پاره . هر شی ، هر شی ، مادی ، معنوی امتک بتون قوتلری مضمحل اولدی . بوکون اتحاد سایه سننده ترقی ایدجکز . دیگر ملتله ده خوش باقالی بز . اونلری قارداش کبی طوتمالی بز . چونکه همز بروتونک اولادی بز . اخوت مرتبه مرتبه در . اخوت دینی وار ، اخوت سیاسی ، اخوت وطنیه وار ، اخوت نسبییه وار . بونلری قاریشیدیر ماملی . هپسی باشقه مابعدی وار

تصحیح

ایکی نومرولو نسخهنک ۲۶ نجی صحیفه سنده « حکمتی مشاوره در » عبارده سی « حکمتی تعلیم مشاوره در » ایکن « تعلیم » لفظی دوشمشدر .

مخالف شریعت و عدالت اولسون . اصل شریعت احکامی اجراییه بریول . ملتله صلاحیت ویرر نظارت حققی بخش ایدر . خلفای راشدین درونده ده مشورت واردی . حضرت عمر الفاروق دکلای در دین : [أَحَبُّ النَّاسِ عِنْدِي مَنْ أَهْدَى إِلَى شَيْئٍ مِنْ عَيْنِي] . الکیزاده سوکیلی ، الکیزاده مقبول کیمدر ایچکزه ، بیلر میسکز ؟ اونک ایچون الله دائماً رحمت دعا ایدرم . اونی بتون قلبله سورم . کیمدر بو ، بیلر میسکز ؟ — یوزکزه کونلر ، مداهنه ایدنلر .

— یوق . یوق . اونلر پک مبغوضم . اونلردن نفرت ایدرم . بنم اصل محبت ایتدیکم ذوات ، بنم عییمی ، قصوری بکاهدیه ایدنلر . باشقه هدیه ایسته م . بن انسانم ، بشرم . بلکه برقصور ایدرم . هر نه وقت برقصور ایدرسم سزده سکوت ایدرسم کز ، بتون اصحاب ، شورای امت اوقصوری بکا اخبار ایتزمسه اللهک رحمتدن محروم اولسون . اللهک رحمتی پادشاهنه ، خلیفه سنه هدایت کوسترن ، قصورینی سوبلین کیمه لره در .

پادشاه نه یایسون ؟ بر آدم در بر آدم خلیفه مسلمین . بر شخص بتون اموری ، کلیاتی ، جزئیاتی ادراک واحاطه ایدم . مطلقاً مشورت ایدم جک . او یله مسلسل ، متصل برکروه خونه اولورسه ، دائماً الفاآت مفسد تکرانه ایله وهمه دوشورورلرسه ، هر درلو امنیتنی سلب ایدرلرسه ... انسان در او . هر نه قدر حسن نیتی اولسه ده ینه دوشونمکه باشلار . وهمه دوشور . او یله یا . بتون مفسدلر اطرافنی صارمش . دائماً فساد سوق ایدر . حاشا ، ملت طرفندن سوء قصد ایله تخوینف ایدر . منافع ردیشه لرینی تأمین ایچون . کندنی انترقیه لری ایچون . پادشاهی قاپاسونلر . کندیلری ایستدکلی کبی ذوق وسفاخته دالسونلر . ایستدکلی کبی شقاوتده پویان اولسونلر .

بویله یایدیلر . بر مقصد خائنه ایله دائماً ملتدن پادشاهمزی صغوتدیلر . وهم وتلاشه دوشور دیلر . اوتوز ایکی سنه ده چالیشه چالیشه درین بر حفره او هام وجوده کتیر دیلر . معاذ الله او هام ، او هام ... عاقبتی نه اولور ؟ فقط الحمد لله پادشاهمز سلامتله اونلرک شرندن قورتولدی . بوده حسن نیتسه بیوک بر دلیل در ، او یله قاپانمزی دفتر اعمالی . کچن درسده سوبلشدک . [فَمَا رَجَا مِنْ اللَّهِ لَنْتْ اِهْم وَلَوْ كُنْتَ فِظَا غَلِظَ الْقَلْبُ لَانْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ ...] سلطان انبیایه نصل او امر الهیه کلمشسه ... غایت معتدلانه حرکت ایله ! فظاظت و غلظتدن توقی ایت ! دائماً ملایمتله معامله ایله ! ملاطفه ایله کوکلرینی آل !.. ایشته پادشاهمزه عادتاً اجراءات بغمبریه ، اثر رسالتیناهییه اقتفا ایتدی . اومسلکی طوتندی . اصلاً وقتی کچیرمدی . زمانی کلنجه آرزوی امتی یایدی . آرزوی عمومی به متابعت ایتدی . امته هر درلو صلاحیت ویردی . وبونی تأیید ایتدی عینله ، قسمله . بالذات کندیمی قرآنه ال باصهرق . چونکه خائنلر وار . بیلرکه امتی امنیتلرکه سوق ایدمجه ککر .

حالا حیات و ممات ایچنده بز . او یله بروقه دلسوزانه میدان بولسون . کرک مسلمانله ، کرک خرستیانلره قارشی برسوه نیت وقوع بولسه ،

حکمت حقوق اسلامیة

مقرری : مجلس معارف رئیس حیدر افندی مرحوم

محرری : سلاطین مکتب حقوق معلمین عادل بک

— مابعد —

صدقده میندرد. زیرا سطحده یا لکز طول و عرض بولنوب، جسم ایسه ابعاد ثلثه یی مختوبدر. لکن جسمك تحقق ایتدیکی محله سطح وسطك تحقق ایتدیکی محلهده بهمه حال جسم بولنغله سطح ایله جسم وجود و تحققده یکدیگرینه مساوی اولمش ولونك جسمه عروضه سطح وجود و تحققده مساویسی بولنان واسطه اولنجه لون دخی جسمك اعراض ذاتیه سندن عد اولمشدر.

برشیك جزؤ اعمی حیواندن جزؤ اعمدر، ویا خارج اعمی حیواندن اعمدر، ویا خارج اخصی انساندن اخصدر، ویا خود امر مبانی سببیه اول شینه عارض اولان احوال، اعراض غریبه سندن عبارتدر. انسانه عارض اولان مشی، حرارت، زنکیك اولکی قسمه.. حرارتك صویه عروضی ایسه قسم اخیره مثالدر. یعنی بولنرمایتدن خارج بر امر سببیه عارض اولیور. مثلاً حرارتك حیوانه عروضه واسطه حرکتدر. کذا ثروتك انسانه عروضه واسطه کسب و تجارتدر، یعنی عروضه واسطه اولان شیء معروضدن اخصدر. کذا حرارتك صویه عروضی آتش سببیهدر. یا لکز بوعروضه واسطه اولان صو ایله آتش پیننده مبانیت وارددر. احوالده حرارتك صویه عروضی ده اعراض غریبه سندنرد.

دیك كه علم اصول فقهده دخی ادله نك اعراض ذاتیه سندن بحث اولنه جق. اعراض غریبه سندن دكل. مثلاً ادله دن اولان کنابدن بحث اولندیقی وقت اونك عام، خاص، مشترك، مؤل، نسخ کبی ادله نك احوال سندن بحث اولنه جق. مثلاً نمازك وجوبی [اقیموا] امرندن استدلال ایدیه جك، ایشه بو دلیل بر امردر، امر ایسه وجوب افاده ایدر، بلا قرینه امر شویله اولور، دییه صرف اودلیك احوال سندن بحث اولنه جق. یوقسه (اقیموا) افعال باندن امردر، فعل لازم ویا متعدی می در؟ اقامت شومعنایه کلور، مصدری ده بودر.. کبی ادله نك اعراض ذاتیه سندن اولمیان مباحث موضوع علمدن خارجدر. والحاصل دلیك اعراض ذاتیه سندن یعنی ادله ایچون مناسب وملائم اولان عوارضدن بحث اولنه جقدر که اونلرده مثلاً مشترك، مؤل، حقیقت، مجاز کبی شیلردر. یوقسه قدیم اولمق، حادث اولمق کبی احوال غریبه ایله مشغول اولمیز. مثلاً بر دولکرك نظری تحت نك اینجه. لکنه، قالینغنه، یاشلغنه، قورولغنه تعلق ایدر. فقط او تحت نك دها بر چوق احوالی وارددر. مثلاً تحت، کیمیایه، فلسفه ده تطبیق اولنه ییلور. فقط دولکرك بوکبی شیلری دوشونمکه وقی و احتیاجی واری؟ اوکا لازم اولان شیء تحت سناک اینجه لکی وسائر سیدر. ایشه ادله نك بحث اولنه جق احوالده دولکره نسبتله تحت حقنده کی احوال مناسبه سی کبی در، یعنی علم اصوله چالیشان آدمیر دلیلارک احوال

مناسبه سیله اوغراشیر، تحصیل ایده جکی شیئه مناسب احوال ایله اشتغال ایدر.

*

*

ادله نك اعراض ذاتیه سندن «بحث» اولنه جق دیسورز، بوراده بحثدن مراد، حل واثباتدر. [یوقسه لغه] (بحث) تفتیش وتفحص معناسنه در. یعنی اعراض ذاتیه یی موضوع علم اوزرینه حل ایتکدر. تعبیر آخرله موضوع بحث اولان مسئله ده اعراض ذاتیه یی محول قیلیق دیكدر.

مثلاً: [کتاب حکم شرعی یی مثبتدر] دیدیکمز وقت شوقضیه ده (کتاب) موضوعدر. اعراض ذاتیه دن اولان (مثبت) ایسه قضیه مزك محولی در. اثباتی، عین دلیل اولان کتاب اوزرینه حل ایتمش اولیورز. کذا: [امر وجوبی افاده ایدر] جمله سیده بر قضیه در. موضوعی (امر)، محولی ده (وجوب افاده ایدر) جمله سیدر. کذا: (زید کاتب) دیدیکمزده (زید) موضوعدر. اعراض ذاتیه دن اولان (کاتب) ایسه محولدر.

*

*

«کلاشلدی که مسائل اصولیه یی تشکیل ایدن هر بر قضیه ده محول، ادله نك اعراض ذاتیه سندن بریسی اوله جقدر. فقط بر علمه اشبو عرضلردن بحث اولنور دیك دن مقصد نه در؟ اعراض مذکورده دن بحث ایتك سکر صورتله اولور:

[۱] مسئله نك موضوعیده یا موضوع علمك عین مطلقیدر. [دلیل شرعی حکم شرعی یی اثبات ایدر] قضیه سنده اولدیغی کبی (موضوع) دلیل شرعیدر، (محول) ده «حکم شرعی یی اثبات ایدر» سوزی در. [۲] یاخود موضوع مسئله موضوع علمك عین مقیدیدر. یعنی موضوع مسئله موضوع علمك عینی ایسه ده عرض ذاتی ایله مقیددر [دلیل معین ومؤل ظنی افاده ایدر] قضیه سنده اولدیغی کبی که بوراده موضوع اولان دلیل موضوع علمك عینی ایسه ده (مؤل) قیدیه مقیددر.

[۳] ویا موضوع مسئله موضوع علمك مطلق اولور: [امر وجوبی افاده ایدر] قضیه سی کبی که (امر) موضوع علم اولان ادله دن بر نوعدر.

[۴] یاخود موضوع مسئله موضوع علمك مقیدی در. [اباحه قرینه سنه مقارن اولان امر اباحه افاده ایدر] قضیه سنده اولدیغی کبی که بوراده موضوع مسئله اولان (امر) موضوع علم اولان ادله دن بر نوع وهمده اباحه قرینه سنه مقارن اولغله مقیددر.

[۵] بعضاً ده موضوع مسئله موضوع علمك اعراض ذاتیه سنك عینی مطلق اولور، [خاص حکم قطعی یی ایجاب ایدر] کبی که موضوع مسئله اولان (خاص) موضوع علم اولان ادله نك اعراض ذاتیه سندنرد.

مابعدی وار